

ภูมิปัญญาในโหราศาสตร์

“วรฤต”*

บทความเรื่องภูมิปัญญาในโหราศาสตร์มุ่งแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาของโหราจารย์ในการสังเกตและบันทึกต่างๆ กันมาถึงความแม่นยำของดาวบนท้องฟ้าที่สามารถบอกความเป็นไปของวิถีชีวิตของบุคคลได้รวมทั้งภูมิปัญญาในการคิดหลักเกณฑ์และผสมผสานศาสตร์ต่างๆ ที่ทำให้นักพยากรณ์สามารถบ่งชี้ได้ว่าเมื่อใดชีวิตของบุคคลนั้นๆ จะเป็นอย่างไร

การพยากรณ์เปรียบเหมือนการเสนอแผนที่ชีวิตที่ให้คุณเลือกเดินในทางที่เหมาะสมและในจังหวะที่ถูกต้องแม้ไม่อาจเลี่ยงกฎแห่งกรรมได้แต่การใช้สติและสร้างกรรมดีเพิ่มเติมก็อาจทำให้เหตุร้ายบรรเทาเบาบางลงได้บ้างหากยังไม่ถึงคราวสิ้นสุดแห่งชีวิต

ผู้เขียนขอกราบระลึกคุณ

บุรพคณาจารย์ทางโหราศาสตร์ทุกท่าน คณาจารย์ด้านโหราศาสตร์ทั้งที่ผู้เขียนได้รับการถ่ายทอดวิชาโดยตรงและศึกษาจากตำราที่ท่านได้เรียบเรียงไว้ อาจารย์บุญล้อม ศุภวัฒน์ศิลป์ พ่อครูผู้ชี้แนะและอาจารย์กฤตกาวัลย์ นิรัญสี อาจารย์คนแรกที่ถ่ายทอดความรู้ด้านโหราศาสตร์ไทยแก่ผู้เขียนและเป็นกำลังใจ รวมทั้งเป็นที่พึ่งทางวิชาการตลอดมา

ภูมิปัญญาในโหราศาสตร์

มนุษย์ทุกคนล้วนมีธรรมชาติของความอยากรู้อยากเห็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน หรือส่งผลโดยตรงต่อตนและผู้เกี่ยวข้องศาสตร์หนึ่งซึ่งสนองความ

* นามปากกาของสุวรรณี อุตมผล อติตรองศาสตร์จารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ต้องการของมนุษย์ในแง่ก็คือ ศาสตร์แห่งการพยากรณ์ คนหลายคนสนใจเรื่องของการพยากรณ์แต่ก็ยังไม่ยอมเปิดเผยโดยสนิทใจเพราะเกรงคำครหาว่า “งมงาย” ผู้เขียนเองก็เคยตกอยู่ในสภาวะนี้มาก่อน จนกระทั่งมาศึกษาโหราศาสตร์อย่างจริงจังจึงได้ทราบว่าศาสตร์แห่งการพยากรณ์แขนงนี้มีได้มีพื้นฐานมาจากความเชื่อความศรัทธาเกี่ยวกับการหยั่งรู้เรื่องราวโดยอาศัยการคาดคะเนหรือญาณพิเศษแต่อย่างใด ตรงกันข้ามศาสตร์นี้มีพื้นฐานจากการสังเกตความเป็นไปของธรรมชาติ จุดจำเรื่องราวที่เกิดขึ้นซ้ำๆ เมื่อปรากฏการณ์ธรรมชาติมีลักษณะที่เป็นไปในทำนองเดียวกันบูรพาจารย์ทางโหราศาสตร์ได้บันทึกสิ่งเหล่านี้ไว้อย่างมีระบบระเบียบและใช้หลักวิชาแขนงอื่น อาทิ คณิตศาสตร์เข้ามาช่วยให้สามารถคำนวณได้ว่า เมื่อใดจะเกิดเหตุการณ์ทำนองเดียวกันนี้อีก

อันที่จริงศาสตร์แห่งการพยากรณ์มีหลายแขนง โหราศาสตร์เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งซึ่งเมื่อยิ่งศึกษาลึกกลงไปก็ยิ่งเห็นภูมิปัญญาของโหราจารย์ที่ริเริ่มและสั่งสมกันมานานนับพันปี

ภูมิปัญญาในการใช้ดวงดาวเป็นหลักในการพยากรณ์

โหราศาสตร์ (Astrology) เป็นศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับดวงดาว (Astro) ในอินเดียโบราณ โหราศาสตร์จัดเป็นส่วนหนึ่งของโชยติ* ซึ่งจัดเป็นศิลปะแขนงหนึ่งในศิลปะ ๑๘ ประการ ที่บุคคลวรรณะกษัตริย์ต้องศึกษาให้ครบถ้วน คำว่า โชยติเป็นภาษาสันสกฤต เอื้อน มนทียรทอง (๒๕๒๖, น. ๑) กล่าวว่า “ตรงกับภาษาบาลีว่า “โชติ” แปลว่า “แสงสว่าง” หรือ “ดวงดาว” ดังนั้นการเรียนโหราศาสตร์ ก็คือการเรียนรู้เกี่ยวกับแสงสว่างหรือดวงดาวนั่นเอง

อาจารย์ “พุทธลัคนี” (๒๕๔๕, น. ๑) ให้ทัศนะเกี่ยวกับโหราศาสตร์ไว้ว่า หมายถึง ศาสตร์ที่ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งของดวงดาวในการพยากรณ์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างมีเหตุผลโดยใช้หลักตรรกวิทยา

* โชยติ ประกอบด้วย ดาราศาสตร์ สุริยยาตร และโหราศาสตร์ (เอื้อน มนทียรทอง, ๒๕๒๖, น. ๔๒๕)

เหตุที่นักโหราศาสตร์ใช้ดวงดาวเป็นหลักในการพยากรณ์ เพราะได้มีการสังเกตอิทธิพลของดาวในสุริยจักรวาล*ที่มีผลต่อมนุษย์ และธรรมชาติบนพื้นผิวโลก เช่น ศศิวิมล จักรราศี (๒๕๔๗, น. ๙-๔๗) กล่าวไว้ว่า

พระจันทร์ดึงดูดสายน้ำในโลก ทำให้เกิดน้ำขึ้นน้ำลง แล้วยังดึงดูดน้ำในร่างกายของเรา ส่งผลต่ออารมณ์รูปแบบ การนอน สุขภาพ และการมาของรอบเดือนของผู้หญิงอีกด้วย... เมื่อดาวอังคารปรากฏตัวขึ้น มนุษย์ดูเหมือนพร้อมจะเข้าสู่การสู้รบ ดาวอังคารจึงถูกเรียกว่า “เทพเจ้าแห่งสงคราม” ในทางตรงข้าม ดาวศุกร์ซึ่งดูเหมือนจะแสดงถึงสันติภาพ และความปรองดองกันก็ถูกเรียกว่าเป็น “เทพธิดาแห่งความรัก”

Dr. Carl S. McLemore และศัลยแพทย์ Edson Andrews ได้แสดงถึงการไหลเวียนของเลือดขณะที่ทำการผ่าตัดในช่วงเวลา ๘ ปี ในหนังสือ The Journal of the Florida Medical Association สรุปความว่า การผ่าตัดคนไข้ประจำเดือนในแต่ละเดือนนั้น ถ้าผ่าตัดในช่วงแรมโลหิตของคนไข้จะไหลน้อย และโลหิตของคนไข้จะไหลมากที่สุดในวันเพ็ญ

(“พุทธลัคน์”, ๒๕๔๕, น. ๕)

นอกจากนี้ Dr. Perey Seymour นักดาราศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงคนหนึ่งได้เขียน Astrology : The Evidence of Science อธิบายถึงหลักการที่ทำให้ดวงดาวมีอิทธิพลต่อมนุษย์ไว้อย่างน่าสนใจ ว่า

การเคลื่อนไหวของกลุ่มดาวพระเคราะห์ พระอาทิตย์ และพระจันทร์ ได้มีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อทุกชีวิต ... โลกเหมือนแม่เหล็กอันใหญ่มหึมา จนกระทั่งวันนี้มีน้อยคนที่จะรู้ความจริงนี้ สนามแม่เหล็กนี้มีผลกระทบอย่างใหญ่หลวงต่อชีวิตของเรา ... สนามแม่เหล็กมีอิทธิพลขึ้นตามแรงดึงดูดของดาวพระเคราะห์ต่างๆ ที่อยู่ใกล้ๆ กับโลก ... เราารู้แล้วว่าพลังแม่เหล็กก่อให้เกิดแรงกระตุ้นทางไฟฟ้า และเรารู้ว่า สมอของมนุษย์เมื่ออยู่ในมดลูกหรือครรภ์มารดา จะเปรียบเสมือนเทปบันทึกที่ว่างเปล่า มันก็เหมือนกับเครื่องมือทางอิเล็กทรอนิกส์ที่จะทำงานขึ้นทันที เมื่อมีแรงดันไฟฟ้าเกิดขึ้น... และนั่นคือเหตุผลที่อธิบายว่า ทำไมตำแหน่งของดวงดาวในช่วงเวลาเกิด จึงมีผลต่อบุคลิกภาพหรืออุปนิสัยของเรา

(“พุทธลัคน์”, ๒๕๔๕, น. ๕)

* ในบทความนี้จะเรียก ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ ดาวเคราะห์ จุดตัดราหูและเกตุว่า “ดาว” ทั้งหมดที่ใช้กันในวิชาโหราศาสตร์

จะเห็นได้ว่า ตัวอย่างข้อสังเกตของคนยุคปัจจุบันสอดคล้องกับข้อสังเกตของบูรพาจารย์ทางโหราศาสตร์ ซึ่งสังเกตเห็นความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนที่ของดวงดาวกับวิถีชีวิตมนุษย์ นับเป็นภูมิปัญญาในการสังเกตอิทธิพลของดวงดาวที่ส่งผลต่อสรรพสิ่งบนพื้นโลก และยังรู้จักสังเกต และเก็บสถิติไว้ด้วยว่าเมื่อดวงดาวโคจรมาอยู่ตามตำแหน่งต่างๆ ซ้ำเดิมจะส่งอิทธิพลที่คล้ายกันมายังสรรพสิ่งบนพื้นโลก

ภูมิปัญญาในการบันทึกตำแหน่งดาวที่นำมาใช้ในการพยากรณ์

เมื่อมนุษย์สังเกตเห็นว่าดวงดาวมีอิทธิพลต่อสรรพสิ่งบนพื้นโลก ปัญหาต่อไปคือ ทำอย่างไรจึงจะทราบกำหนดเวลาที่ดวงดาวเหล่านั้นจะโคจรมาอยู่ในตำแหน่งเดิม

นักดาราศาสตร์เป็นผู้ริเริ่มสังเกตและทำบันทึก “แผนที่ดวงดาว” ไว้ ศิวิมลจักรวาศี (๒๕๔๗, น. ๔๗) กล่าวไว้ว่า

เมื่อ ๓๐,๐๐๐ ปีก่อนคริสตกาล มนุษย์ได้ทำแผนที่ดวงดาวซึ่งทอดเดินทางข้ามฟากฟ้ายามราตรี เรารู้อะไรเรื่องนี้จากการค้นพบชิ้นส่วนกระดูก ซึ่งมีการทำเครื่องหมายวงกลมดาวไว้ ... ชาวเมืองแคลดีแอนจากประเทศแอสซีเรีย เป็นกลุ่มแรกที่ทำการบันทึกว่าดวงดาวโคจรไปในทิศทางที่แน่นอน แต่ก็มีความเคราะห์บางดวงสามารถเดินทางท่องเที่ยวไปตามความคิดของชาวเมืองแคลดีแอน ดาวเหล่านี้ คือ ดวงจันทร์ ดาวศุกร์ ดาวพุธ ดาวอังคาร ดาวพฤหัสบดี และดาวเสาร์ โดยโคจรผ่านหน้าดาวที่มีตำแหน่งโคจรที่แน่นอน ซึ่งพวกเขาเรียกว่า “หมู่ดาว”

“หมู่ดาว” ที่นักโหราศาสตร์ใช้คือกลุ่มดาวฤกษ์นั่นเอง นักโหราศาสตร์นำกลุ่มดาวฤกษ์มาใช้ประโยชน์อยู่ ๒ ชุด

ชุดที่ ๑ คือ กลุ่มดาวนักษัตร แบ่งเป็น ๑๒ กลุ่ม ได้แก่

เมษ	รูปแกะ	พฤษภ	รูปโคผู้	เมถุน	รูปคนคู่
กรกฎ	รูปปู	สิงห์	รูปสิงโต	กันย์	รูปหญิงสาว
ตุล	รูปตาเต็ง	พิจิก	รูปแมลงป่อง	ธนู	รูปคนยิงธนู
มังกร	รูปมังกร, งู	กุมภ์	รูปหมอน้ำ	มีน	รูปปลาตะเพียน

(เอื้อน มนเทียรทอง, ๒๕๒๖, น. ๒๕)

ชุดที่ ๒ คือ กลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ แบ่งเป็น ๒๗ กลุ่ม ได้แก่

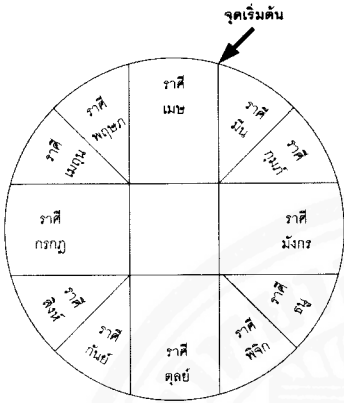
๑. อัศวินี	๑๐. มฆา	๑๙. มูละ
๒. ภรณี	๑๑. ปุรพผลคุณี	๒๐. ปุรพษาม
๓. กฤติกา	๑๒. อุตรผลคุณี	๒๑. อุตรพษาม
๔. โรहिณี	๑๓. หัสตะ	๒๒. ศรภณะ
๕. มฤคศิระ	๑๔. จิตรา	๒๓. ธนิษฐะ
๖. อารทา	๑๕. สวาตี	๒๔. สติภิกษ
๗. ปุณรวสุ	๑๖. วิสาขะ	๒๕. ปุรพภัทรบท
๘. ปุษยะ	๑๗. อนูราธ	๒๖. อุตรภัทรบท
๙. อาสเลษะ	๑๘. เชษฐ	๒๗. เรวดี

ดาวฤกษ์ทั้ง ๒ ชุดนี้เองที่บูรพาจารย์ด้านโหราศาสตร์ใช้เป็นหลักในการกำหนดวาระการโคจรผ่านของดาวเคราะห์ นับเป็นภูมิปัญญาในการบันทึกตำแหน่งดาวได้เป็นอย่างดี

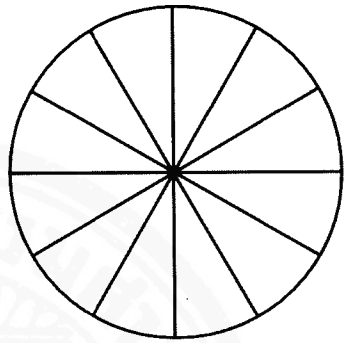
ภูมิปัญญาในการจำลองแผนผังของจักรวาลมาเป็นดวงชะตาโหราศาสตร์

จักรวาลของเราคือสุริยจักรวาล มีดวงอาทิตย์เป็นประธานและมีดาวเคราะห์ (รวมทั้งโลกและดวงจันทร์ซึ่งเป็นบริวารของโลก) โคจรไปรอบๆ ดวงอาทิตย์ตามลำดับ คือ พุธ ศุกร์ โลก อังคาร พฤหัส เสาร์ และมฤตยู นักดาราศาสตร์บันทึกการโคจรของดาวเคราะห์เหล่านี้ไว้หลายระบบ ระบบที่โหราศาสตร์ไทยนำมาใช้คือระบบสายณะ ซึ่งใช้หลักการบันทึกตามที่มีมนุษย์เห็น เมื่อมองขึ้นไปบนปริมณฑลกลมที่เรียกว่า “ท้องฟ้า” กล่าวคือ ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดาวเคราะห์ต่างโคจรผ่านไปบน “ท้องฟ้า” (แต่ความเร็วในการโคจรไม่เท่ากัน)

ภูมิปัญญาที่เห็นได้ชัด คือ การจำลอง “ท้องฟ้า” ลงมาเป็น “วงกลมดวงชะตา” โดยแบ่งวงกลมดวงชะตาออกเป็น ๑๒ ส่วนเท่าๆ กัน โดยอาศัยระยะเวลาการโคจรของดวงอาทิตย์ ผ่านกลุ่มดาวนักษัตรทั้ง ๑๒ กลุ่มเป็นหลัก แต่ละส่วนเรียกว่า ราศี มีชื่อเรียกตามกลุ่มดาวนักษัตร โดยถือจุดที่ดวงอาทิตย์ผ่านเข้าสู่ราศีเมษเป็นจุดเริ่มต้นดังรูปที่ ๑

รูปที่ ๑

รูปที่ ๒

เหตุที่โหราจารย์ไม่แบ่งอาณาเขตราศีบนวงกลมดวงชะตาเป็น ๑๒ ส่วนเท่าๆ กัน โดยอาศัยจุดศูนย์กลางเป็นหลักดังรูปที่ ๒ นับเป็นภูมิปัญญาในการแสดงประเภทของราศีให้เห็นได้ชัด เพราะเมื่อกำหนดธาตุไฟ ดิน ลม น้ำ ประจำราศีลงไป ราศีที่อยู่ตรงตำแหน่งแกนกลางนับเป็นราศีต้นธาตุ คือ ราศีเมษ เป็นต้นธาตุไฟ ราศีมังกรเป็นต้นธาตุดิน ราศีตุล เป็นต้นธาตุลม และราศีกรกฎเป็นต้นธาตุน้ำ ราศีเหล่านี้บางตำราเรียกว่า “จรรราศี” ให้ผลทางรุนแรงและรวดเร็ว ราศีถัดมาทางซ้ายมือเป็นราศีกลางธาตุ หรือบางตำราเรียกว่า “สถิรราศี” ได้แก่ ราศีพฤษภกลางธาตุดิน ราศีสิงห์กลางธาตุไฟ ราศีพิจิกกลางธาตุน้ำ และราศีกุมภ์กลางธาตุลม ให้ผลทางมั่นคงถาวร ส่วนราศีปลายธาตุ ที่อยู่ถัดมาบางตำราเรียกว่า “อุภยราศี” ได้แก่ ราศีเมถุนปลายธาตุลม ราศีกันย์ปลายธาตุดิน ราศีธนูปลายธาตุไฟ และราศีมีนปลายธาตุน้ำ ให้ผลไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงไปมา

ภูมิปัญญาในการแบ่งเขตราศีในวงกลมดวงชะตาจึงช่วยได้อย่างมากในเวลาพยากรณ์

ภูมิปัญญาในการกำหนดรายละเอียดในวงกลมดวงชะตาเพื่อระบุตำแหน่งของดวงดาวบนแผ่นดวงชะตา

การใส่ตำแหน่งดวงดาวลงบนแผ่นดวงชะตานั้น เป็นการกำหนดโดยการคำนวณ จากระยะเวลาและระยะทางตามความเป็นจริง แต่ทำเสมือนผู้ที่อยู่บน

พื้นผิวโลก มองออกไปโดยไม่คำนึงถึงวงโคจรของดาวซึ่งอาจจะอยู่คนละระนาบกัน การกำหนดระยะไกลใกล้ ห่างชิด ของดวงดาว แต่เป็นการบอกระยะเชิงมุม โดยการนำสูตรทางคณิตศาสตร์มาใช้ คือ ๑ วงกลม = ๓๖๐° เพราะฉะนั้น ๑ ราศี จึงเท่ากับ ๓๐° และ ๑° เท่ากับ ๖๐'

การใช้ระยะเชิงมุมในการบอกตำแหน่งดาวนี้ ทำให้สามารถคำนวณตำแหน่งของดาวได้ทุกดวง และสามารถบอกระยะห่างชิดของดวงดาว ได้จากองศาของตำแหน่งดาวอีกด้วย

เนื่องจากดาวแต่ละดวงมีความเร็วในการโคจรไม่เท่ากัน โหราจารย์จึงเฝ้าสังเกตและกำหนดระยะเชิงมุมในการเคลื่อนที่ของดาว (ขณะเดินปกติ) โดยเฉลี่ย ดังนี้

ในการโคจร ๑ ราศี หรือ ๓๐°	อาทิตย์ พุธ ศุกร์	ใช้เวลา ๓๐ วัน
	จันทร์	ใช้เวลา ๒ ๑/๒ วัน
	อังคาร	ใช้เวลา ๔๕ วัน
	พฤหัสบดี	ใช้เวลา ๑ ปี
	เสาร์	ใช้เวลา ๒ ๑/๒ ปี
	ราหู	ใช้เวลา ๑ ๑/๒ ปี
	เกตุ	ใช้เวลา ๒ เดือน
	มฤตยู	ใช้เวลา ๗ ปี

๗๔

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งราศีออกเป็นตรียางค์ ราศีละ ๓ ตรียางค์ ตรียางค์ ละ ๑๐°

ในแต่ละตรียางค์ แบ่งเป็น ๓ นวางค์ นวางค์ละ ๓° ๒๐' ดังนั้นใน ๑ ราศี จึงประกอบด้วย นวางค์ ๙ นวางค์ รวมมี ๑๐๘ นวางค์ ใน ๑ วงกลมดวงชะตา

นอกจากนี้โหราจารย์ยังนำกลุ่มดาวฤกษ์ชุดที่ ๒ คือ กลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ ดังได้กล่าว ไปแล้วมาบรรจุลงบนวงกลมดวงชะตาด้วย โดยกำหนดให้ดาวนักษัตรฤกษ์ ๑ กลุ่ม ประกอบด้วย ๔ นวางค์ รวมกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์ ๒๗ กลุ่ม จึงมี ๑๐๘ นวางค์ ใน ๑ วงกลมดวงชะตาพอดี

หมวดฤกษ์ทั้ง ๒๗ หมวด แบ่งเป็นหมวดฤกษ์ใหญ่ ๙ หมวด คือ

๑. หมวดทลิตโทฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๑ ๑๐ ๑๙
๒. หมวดมหาริทธิฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๒ ๑๑ ๒๐

- ๓. หมวดใจโรฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๓ ๑๒ ๒๑
- ๔. หมวดภูมิปาโลฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๔ ๑๓ ๒๒
- ๕. หมวดเทศาตรีฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๕ ๑๔ ๒๓
- ๖. หมวดเทวีฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๖ ๑๕ ๒๔
- ๗. หมวดเพชรฆาตฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๗ ๑๖ ๒๕
- ๘. หมวดราชาฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๘ ๑๗ ๒๖
- ๙. หมวดสมเณฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๙ ๑๘ ๒๗

สิ่งที่น่าสนใจ คือ ตัวเลขประจำกลุ่มดาวนักษัตรฤกษ์รวมกันจะเท่ากับเลข

ประจำกลุ่มหมวดฤกษ์ใหญ่พอดี เช่น

หมวดลลิตโถฤกษ์ ประกอบด้วยดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๑ ๑๐ ๑๙

เลข ๑๐ แยกเป็น ๑ กับ ๐ เมื่อบวกกัน = ๑

เลข ๑๙ แยกเป็น ๑ กับ ๙ เมื่อบวกกัน = ๑๐ และบวกอีกครั้งก็คือ ๑

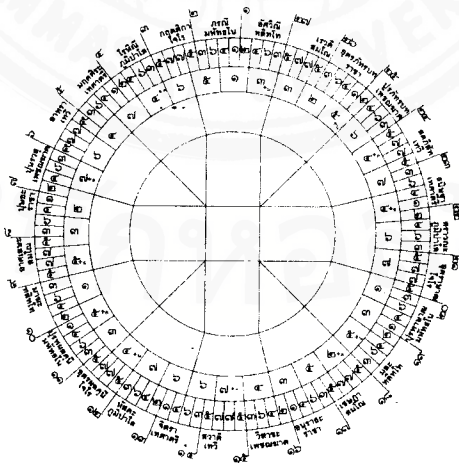
หมวดสมเณฤกษ์ ประกอบด้วยดาวนักษัตรฤกษ์กลุ่มที่ ๙ ๑๘ ๒๗

เลข ๑๘ รวมกัน = ๙

เลข ๒๗ รวมกัน = ๙

ระบบระเบียบนี้ทำให้จำง่ายและนำไปใช้ในการทำนายได้โดยไม่ต้องยุ่งยาก

เรื่องราวที่กล่าวมาทั้งหมด เมื่อนำมาสรุปลงในแผนวงกลมดวงชะตาจะได้ดังนี้

รูปที่ ๓

แต่ในแผ่นดวงชะตาที่ใช้ผูกดวงโดยทั่วไปจะไม่ปรากฏตรียางค์ นวางค์ และ ฤกษ์ เพราะเพียงแต่อาศัยการทำนายจากตำแหน่งดาวในราศีต่างๆ ตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ก็มีความแม่นยำเกิน ๕๐% แล้ว หากผู้พยากรณ์ยอมสละเวลาคำนวณอย่างละเอียด ความแม่นยำก็ย่อมเพิ่มขึ้นตามลำดับ เพราะการพยากรณ์โดยละเอียดนี้เป็นภูมิปัญญาสั่งสมของโหราจารย์ ซึ่งสั่งเกิดบันทึกและแก้ไขปรับปรุงกันมานานนับพันปี

ภูมิปัญญาในการกำหนดสัญลักษณ์ของดวงดาวเพื่อเขียนบนแผ่นวงกลมดวงชะตา

แผนที่ดาวสมัยโบราณใช้รูปสัตว์เป็นสัญลักษณ์

รูปที่ ๔

(ศิวมท :๕๖)

แม้จะย่อรูปสัตว์ให้เล็กลง ก็ยังดูเกะกะและกำหนดตำแหน่งให้เที่ยงตรงได้ยาก เมื่อจำลองจักรวาลลงบนแผ่นวงกลมดวงชะตาแล้ว โหราจารย์จึงกำหนดตัวเลขเป็นสัญลักษณ์แทนการใช้ชื่อหรืออักษรย่อของดาว ดังนี้

ชื่อดาว อักษรย่อ สัญลักษณ์สากล สัญลักษณ์ในโหราศาสตร์ไทย

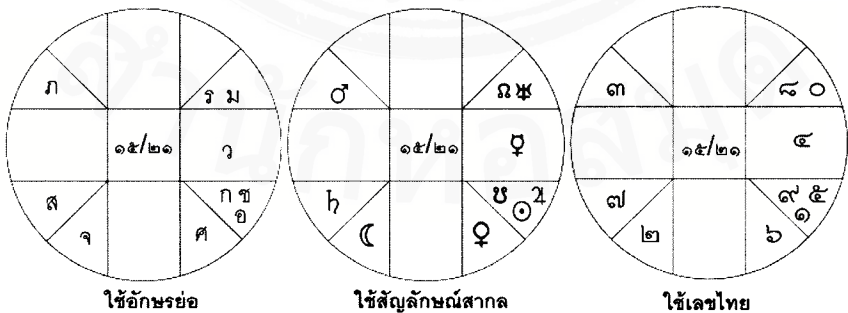
อาทิตย์ อ ☉ ๑

จันทร์ จ ☾ ๒

ชื่อดาว	อักษรย่อ	สัญลักษณ์สากล	สัญลักษณ์ในโหราศาสตร์ไทย
อังคาร	ภ (ภุมโม)	♂	๓
พุธ	ว (วุโร)	♃	๔
พฤหัสบดี	ช (ชีโว)	♄	๕
ศุกร์	ศ (ศุกรโร)	♀	๖
เสาร์	ส (ไสโร)	♄	๗
ราหู	ร	♁	๘
เกตุ	ก	♂	๙
มฤตยู	ม	♁	๐

การใช้เลขไทยเป็นสัญลักษณ์ของดาวนับเป็นภูมิปัญญาอย่างหนึ่งของโหราจารย์ เพราะทำให้เข้าใจง่ายไม่เปลืองเนื้อที่ ชัดเจน ดูสะอาดตา สามารถวางตำแหน่งได้ใกล้เคียงตำแหน่งองศาของดาวดวงนั้นๆ เวลาพยากรณ์จึงทำได้ง่ายขึ้น ดังตัวอย่าง

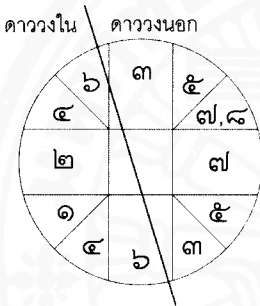
ตำแหน่งดาววันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๐

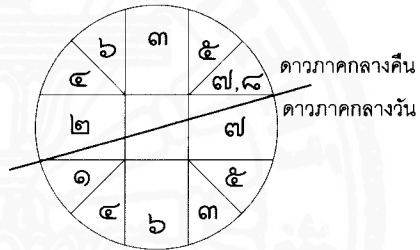
รูปที่ ๕

ภูมิปัญญาในการกำหนดดาวเกษตรประจำราศี

นอกจากการกำหนดธาตุประจำราศีดังที่ได้กล่าวไปแล้ว สิ่งสำคัญอีกอย่างคือ ดาวเกษตร คือ ดาวเจ้าเรือนประจำแต่ละราศี โหราจารย์กำหนดดาวเกษตรตามข้อเท็จจริงทางธรรมชาติ คือ ให้ดวงอาทิตย์เป็นประธานภาคกลางวัน อยู่ราศีสิงห์ และดวงจันทร์เป็นประธานภาคกลางคืน อยู่ราศีกรกฎ ต่อจากนั้นได้กำหนดดาวเกษตรตามลำดับวงโคจร ในสุริยจักรวาล คือ ดาวเคราะห์วงในอยู่ระหว่างโลกกับดวงอาทิตย์ และดาวเคราะห์วงนอกอยู่ถัดจากโลกออกไปในจักรวาล ดังรูป

รูปที่ ๖

รูปที่ ๗

จะเห็นว่าราศีกุมภ์ ซึ่งดาว ๗ เป็นเกษตร มี ๘ รวมเป็นเกษตรในภาคกลางคืนด้วย ราศีกุมภ์ จึงมีเกษตร ๒ ดวง ส่วนราศีภาคกลางวันและกลางคืน จะมีดาวเกษตรซ้ำกันทั้ง ๒ ภาค ทำให้เห็นภูมิปัญญาของโหราจารย์ในการจัดดาวเกษตรไว้อย่างสมดุลง่ายๆ เมื่อทุกอย่างสมดุลง่ายๆ ความราบรื่นก็เกิดขึ้น

ภูมิปัญญาในการสร้างภาพเพื่อบอกเรื่องราวของชีวิตมนุษย์

เมื่อสร้างแผ่นดวงชะตาขึ้นมาโดยแบ่งภาพเป็น ๑๒ ราศี เพื่อใช้บันทึกตำแหน่งของดาวต่างๆ ในแต่ละวันแล้ว จุดที่จะบอกว่าแผ่นดวงชะตานั้นเป็นของใครคือ “ลัคนา”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๖, น. ๑๐๐๒) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ลัคนา” ไว้ว่า “ราศีที่ปรากฏขึ้นที่ขอบฟ้า ทางทิศตะวันออกในเวลาที่เกิดชะตาเกิด” ดังนั้นผู้ที่ทราบเวลาเกิดแน่นอน สามารถคำนวณหาตำแหน่งลัคนาของตนได้ แม้วิธีหาลัคนาที่โหราจารย์กำหนดไว้จะมีหลักการที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อนมากนัก แต่เพื่อความรวดเร็ว โหราจารย์ได้ใช้ภูมิปัญญาสร้างแผ่นหาลัคนาสำเร็จ

ซึ่งสามารถใช้หาตำแหน่งลัคนาของบุคคลได้อย่างรวดเร็ว

เมื่อทราบวาลัคนาอยู่ราศีใดแล้ว ภพคือสิ่งที่จะบอกเรื่องราวของบุคคลนั้นก็เริ่มขึ้น โดยโหราจารย์กำหนดให้ราศีที่ลัคนาอยู่เป็นภพแรก และราศีต่อไปเป็นภพที่ ๒ เวียนซ้ายไปเรื่อยๆ จนครบ ๑๒ ราศี จะได้ ๑๒ ภพ เป็นการบอกเรื่องหลักๆ ที่มนุษย์จะต้องพบ แต่ละภพสามารถบอกเรื่องราวได้มากมาย ในที่นี้จะขอล่าวเฉพาะความหมายหลักที่เป็นประเด็นสำคัญๆ ได้แก่

- ภพที่ ๑ คือ **ตนุ** บ่งบอกถึง เรื่องราวของตน ทั้งรูปร่าง บุคลิกลักษณะนิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนพฤติกรรม และการดำรงชีวิต
- ภพที่ ๒ คือ **กตุมภะ** บ่งบอกถึง ทรัพย์สินสมบัติต่างๆ
- ภพที่ ๓ คือ **สหัชชะ** บ่งบอกถึง พี่น้องร่วมบิดามารดา มิตรสหาย หรือการติดต่อสื่อสาร
- ภพที่ ๔ คือ **พันธุ** บ่งบอกถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับเจ้าชะตา เช่น ญาติพี่น้อง วงศ์ตระกูล ที่อยู่อาศัย เป็นต้น
- ภพที่ ๕ คือ **ปุตตะ** บ่งบอกถึง สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ๆ ของเจ้าชะตา เช่น บุตร บริวาร ความสนุกรสนาน รักใคร่ เป็นต้น
- ภพที่ ๖ คือ **อริ** บ่งบอกถึง ศัตรู อุปสรรค หนี้สิน ตลอดจนโรคภัยไข้เจ็บ
- ภพที่ ๗ คือ **ปัตนิ** บ่งบอกถึง สิ่งตรงข้ามที่มาสัมพันธ์กับเจ้าชะตา เช่น คู่ครอง คู่สัญญา หุ่นส่วน คู่ความ เป็นต้น
- ภพที่ ๘ คือ **มรณ** บ่งบอกถึง การตาย การจากไกล หรือสิ่งอันเนื่องจากการตาย เช่น มรดก
- ภพที่ ๙ คือ **ศุภะ** บ่งบอกถึง ความเจริญ การศึกษาระดับสูง คุณธรรม วัฒนธรรม
- ภพที่ ๑๐ คือ **กัมมะ** บ่งบอกถึง การงาน การกระทำ รวมทั้งกรรมเก่าที่ต่อเนื่องกันมา
- ภพที่ ๑๑ คือ **ลาภะ** บ่งบอกถึง สิ่งที่ได้เพิ่มเติมขึ้นมา โดยไม่ต้องลงทุนลงแรงมาก ลาภผลต่างๆ ความสำเร็จสะดวก ปลอดภัย
- ภพที่ ๑๒ คือ **วินาศน์** บ่งบอกถึง ความวิบัติ ความเสื่อม รวมทั้งสิ่งที่ซ่อนเร้น ปิดบังอำพราง

เมื่อพิจารณาภาพทั้ง ๑๒ ภาพ จะเห็นภูมิปัญญาของโหราจารย์ ในการนำความเป็นไปที่มนุษย์ควรประสบมากำหนดไว้บนแผ่นดวงชะตา เป็นการจำลองชีวิตทั้งด้านบวกและด้านลบ นับตั้งแต่ตัวตน ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง ศัตรู ชีวิตความเป็นอยู่ การดำเนินชีวิต ความรัก ความทุกข์ การได้รับ การสูญเสีย ฯลฯ เพื่อประกอบการพยากรณ์ตามตำแหน่งดาวที่ปรากฏ ทั้งตอนกำเนิดและปัจจุบัน รวมทั้งสามารถพยากรณ์ต่อถึงเรื่องราวในอนาคตได้อีกด้วย

ภูมิปัญญาในการคำนวณเพื่อหาตำแหน่งดาวและค่าของปัจจัยทางโหราศาสตร์ต่างๆ

โหราจารย์ได้คิดค้นวิธีคำนวณเพื่อหาตำแหน่งดาวและค่าของปัจจัยทางโหราศาสตร์ต่างๆ โดยผสมผสานข้อมูลทางดาราศาสตร์ หลักเกณฑ์ทางคณิตศาสตร์ และหลักเกณฑ์ทางโหราศาสตร์เข้าด้วยกันอย่างกลมกลืน และเป็นไปตามหลักตรรกวิทยาสามารถคำนวณไปในอนาคต หรือย้อนกลับไปในอดีตได้เสมอ เช่น

หน่วยที่นักโหราจารย์ใช้คำนวณหลักคณา วิธีหนึ่งคือใช้ "อันโตนาที" หรือบางตำราเรียก "มหานาที" อันโตนาที แปลว่า "นาทีภายใน" (เชื่อน มนเทียรทอง, ๒๕๒๖, น. ๓๓) เป็นหน่วยทางโหราศาสตร์ใช้บอกระยะเวลาการโคจรของดวงอาทิตย์ในแต่ละราศีเกิดจากการสังเกตจากเงาแดดที่วัดได้ในเวลาเที่ยงวันแล้วพบว่า เมื่อดวงอาทิตย์โคจรอยู่ในราศีต่างกัน จะมีความยาวไม่เท่ากันจากสถิติที่บันทึกไว้ตลอดปี ปีแล้วปีเล่า แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยจนได้หลักเกณฑ์ทางโหราศาสตร์ว่าระยะเวลาที่ดวงอาทิตย์โคจรในแต่ละราศีมีหน่วยเป็นอันโตนาที ดังนี้

ราศีเมษ = ๕ อันโตนาที	ราศีพฤษภ = ๔ อันโตนาที
ราศีเมถุน = ๓ อันโตนาที	ราศีกรกฎ = ๕ อันโตนาที
ราศีสิงห์ = ๖ อันโตนาที	ราศีกันย์ = ๗ อันโตนาที
ราศีตุล = ๗ อันโตนาที	ราศีพิจิก = ๖ อันโตนาที
ราศีธนู = ๕ อันโตนาที	ราศีมังกร = ๓ อันโตนาที
ราศีกุมภ์ = ๔ อันโตนาที	ราศีมีน = ๕ อันโตนาที

แม้อันโตนาทีจะเป็นหน่วยทางโหราศาสตร์ แต่ก็สามารถเทียบกลับไปเป็นหน่วยสากลที่ใช้กันทั่วไปตามหลักเกณฑ์ดังนี้

เมื่อรวมจำนวนอันโตนาทีที่โลกหมุนรอบตัวเองครบรอบ (คือ ๑๒ ราศี) จะได้ ๖๐ พอดี เมื่อนำมาเทียบกับเวลาปกติ ตามนาฬิกาที่เราใช้กัน วันละ ๒๔ ชั่วโมง หรือคิดเป็นนาทีได้ ๒๔×๖๐ นาที ดังนั้นจำนวนอันโตนาที จึงเท่ากับ เวลา $\frac{๒๔ \times ๖๐}{๖๐} = ๒๔$ นาที

(เอื้อน มนเทียรทอง, ๒๕๒๖, น. ๓๓)

นั่นคือ ๑ อันโตนาที = ๒๔ นาที ตามหลักสากล

เมื่ออ่านหนังสือไทยโบราณจะพบการบอกเวลาเป็นบาทโดยมีมาตราเทียบไว้ว่า ๔ บาท เป็น ๑ นาที นาทีในที่นี้ ก็คือ อันโตนาทีนั่นเอง เมื่อนำมาเทียบกับนาฬิกาจึงเท่ากับ ๒๔ นาที ดังนั้น ๑ บาทจึงเท่ากับ ๖ นาที (สากล) เมื่อพบตำราที่ระบุเวลากำเนิด (วางศิลาฤกษ์) ของกรุงเทพมหานครว่า ๖ โมงเช้าเก้าบาท จึงหมายถึง เวลา ๖.๕๔ นาฬิกา นั่นเอง

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นภูมิปัญญาของโหราจารย์ที่คิดหลักการคำนวณทางโหราศาสตร์ ที่ผสมผสานกับหลักของสากลได้อย่างลงตัว ดังนั้นในการคำนวณหาตำแหน่งดาวและปัจจัยอื่นๆ ทางโหราศาสตร์ จึงสามารถนำข้อมูลทางศาสตร์อื่นๆ มาใช้ร่วม และให้ผลที่ตรงตามหลักวิชา เช่น บางตำราใช้ตารางเวลาอาทิตย์อุทัยของกรมอุตุนิยมวิทยาใช้ในการคำนวณหาลัคนา เป็นต้น

ภูมิปัญญาในการผสมผสานศาสตร์ต่างๆ เพื่อประกอบคำทำนาย

นอกจากกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางโหราศาสตร์แล้ว โหราจารย์ยังนำศาสตร์อื่นมาผสมผสานในการทำนาย เช่น นำเรื่องของทักษาพยากรณ์มาอ่านกระทบในดวงชะตา

คัมภีร์ทักษาพยากรณ์ของไทย มีเค้ามูลมาจาก "ทักษะสังคหปรณ" ซึ่งสมเด็จพระมหาธรรมราชาไทยทรงพระราชนิพนธ์ไว้เป็นภาษาบาลี และฉบับแปล ที่ได้รับการยกย่องว่าแปล และแทรกความคิดเห็นได้ใกล้เคียงที่สุดคือฉบับที่สมเด็จพระเจ้าสันพันธุวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิทักษ์มนตรี ทรงถอดคำบาลีออกมาเป็นลิลิตชื่อลิลิตทักษาพยากรณ์ (เอื้อน มนเทียรทอง, ๒๕๒๖, น. ๓๑๖-๓๑๗)

ปกติดาวในดวงชะตา (เว้นราหูและเกตุ) เมื่อโคจรปกติจะโคจรเวียนซ้าย (อุตราวรรต)* แต่การนับภูมิทักษาจะนับเวียนขวา (ทักษินาวรรต)* โดยมีดาวประจำทิศดังนี้

อิสาน	บูรพา	อาคเนย์
๑	๒	๓
อุดร		ทักษิณ
๖		๔
พายัพ	ประจิม	หริดี
๘	๕	๗

ภูมิทักษามี ๘ ภูมิ โดยเริ่มนับจากตรงช่องของดาววันเกิด** ตามด้วยภูมิต่อๆ ไปจนครบ เรียกว่า “องค์สมบัติ ๘ ประการของความเป็นอยู่ของมนุษย์ในโลกนี้” (กฤตกาวัลย์ นිරัญฐิ, ๒๕๔๗ : ๓๗) มีรายละเอียดดังนี้

วันเกิด	บริวาร	อายุ	เดช	ศรี	มูละ	อุตสาหะ	มนตรี	กาลกิณี
วันอาทิตย์	๑	๒	๓	๔	๗	๕	๘	๖
วันจันทร์	๒	๓	๔	๗	๕	๘	๖	๑
วันอังคาร	๓	๔	๗	๕	๘	๖	๑	๒
วันพุธ (กลางวัน)	๔	๗	๕	๘	๖	๑	๒	๓
วันเสาร์	๗	๕	๘	๖	๑	๒	๓	๔
วันพฤหัสบดี	๕	๘	๖	๑	๒	๓	๔	๗

* เมื่อหันหน้าไปทางทิศตะวันออก (บูรพา) ซ้ายมือ คือ ทิศเหนือ (อุดร) ขวามือ คือ ทิศใต้ (ทักษิณ) การโคจรไปทางซ้ายมือหรือทางทิศอุดรจึงเรียก อุตราวรรต และการโคจรไปทางขวามือหรือทางทิศทักษิณจึงเรียก ทักษินาวรรต

** ดาววันเกิด คือ ดาวที่ตรงกับวันเกิดของตน เช่น ดาววันเกิดของคนเกิดวันอังคาร คือ ๓ ให้ตั้งภูมิบริวาร ตรงช่องที่ดาว ๓ สถิตอยู่ (ตรงทิศอาคเนย์) มีพิเศษคือวันพุธจะแยกว่าถ้าเกิดวันพุธกลางวัน (๖.๐๐ น.-๑๘.๐๐ น.) ตั้งภูมิบริวารที่ช่องของดาว ๔ (ทิศทักษิณ) ถ้าเกิดวันพุธกลางคืน (๑๘.๐๐ น.- ๖.๐๐ น.) ให้ตั้งภูมิบริวารที่ช่อง ๘ (ทิศพายัพ)

วันเกิด	บริวาร	อายุ	เดช	ศรี	มูละ	อุตสาหะ	มนตรี	กาลกิณี
วันพุธ (กลางคืน)	๘	๖	๑	๒	๓	๔	๗	๕
วันศุกร์	๖	๑	๒	๓	๔	๗	๕	๘

ความหมายของภูมิทักษา (โดยย่อ) คือ

บริวาร หมายถึง **สิ่งที่ต้องรับผิดชอบ** เช่น ตนเอง คู่ครอง บุตร ฯลฯ

อายุ หมายถึง **ชีวิต** เช่น การมีชีวิตอยู่ โรคภัยไข้เจ็บ อารมณ์ ฯลฯ

เดช หมายถึง **อำนาจ** เช่น ยศถาบรรดาศักดิ์ อิทธิพล บารมี ฯลฯ

ศรี หมายถึง **สิ่งดี ๆ อันเป็นมงคลทั้งหลาย** เช่น ทรัพย์ ความเจริญ

โชคลาภ ฯลฯ

มูละ หมายถึง **ถิ่นฐาน** เช่น ที่เกิด ที่อยู่ ที่ทำงาน ฯลฯ

อุตสาหะหมายถึง **ความพยายาม** เช่น ความมุมานะอดทน ความขยันหมั่นเพียร การลงทุน ฯลฯ

มนตรี หมายถึง **ผู้อุปถัมภ์ช่วยเหลือ** เช่น ผู้มีอุปการคุณ ที่ปรึกษา ที่พึ่งทางใจ ฯลฯ

กาลกิณี หมายถึง **สิ่งไม่ดีอันไม่เป็นมงคลทั้งหลาย** เช่น คัดรู่ อุปสรรค ความเศร้าโศก ฯลฯ

(ชัชวาล ทวีโชติ)

เมื่อนำความหมายของดาวตามภูมิทักษาไปอ่านกระทบตามตำแหน่งดาวที่อยู่ตามราศีต่างๆ ในดวงชะตา ผนวกกับกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางโหราศาสตร์ ทำให้ผู้พยากรณ์สามารถให้คำพยากรณ์ได้ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น นับเป็นภูมิปัญญาในการผสมผสานศาสตร์ต่างๆ ที่ทำให้การพยากรณ์ชัดเจนยิ่งขึ้น

ภูมิปัญญาในการช่วยความจำ

เนื่องจากความหมายของปัจจัยทางโหราศาสตร์และกฎเกณฑ์ต่างๆ ที่โหราจารย์ได้กำหนดไว้เพื่อให้การพยากรณ์ทำได้แม่นยำลึกซึ้งนั้นนับเป็นจำนวนมาก โหราจารย์จึงมีวิธีช่วยให้ผู้ศึกษา จดจำได้ขึ้นใจครบถ้วนและนำไปใช้ได้คล่องแคล่วอยู่หลายวิธี เช่น

การแต่งเป็นตำราโดยตรง โหราจารย์แต่โบราณได้แต่งตำราไว้ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง เช่น โลกธาตุ ลิลิตทักขิยาพยากรณ์ ฯลฯ และนักโหราศาสตร์รุ่นปัจจุบัน ได้ขยายความและเรียบเรียงเป็นภาษาสำนวนสมัยปัจจุบันให้เข้าใจง่ายขึ้นนับเป็นวิธีการสำคัญที่ทำให้ข้อมูลต่างๆ อยู่คงทนถาวร เพื่อผู้ศึกษารุ่นหลังๆ ได้ใช้ประโยชน์ต่อมา

การแต่งเป็นนิทาน ตำนาน โหราจารย์ได้ผูกเรื่องราวต่างๆ เป็นการเล่าที่มาของ ความหมายและความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ทางโหราศาสตร์ไว้ เช่น ตำนานเกี่ยวกับการเกิดของดาวแต่ละดวง นิทานชาติเวร ซึ่งแสดงความสัมพันธ์เป็นมิตรเป็นศัตรูของดาวต่างๆ หรือนิทานดาวฤกษ์ ซึ่งช่วยให้เข้าใจความหมายของฤกษ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น เมื่อผู้ศึกษาจำนิทานได้ก็สามารถจำความสัมพันธ์ของดาวต่างๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น

การแต่งเป็นคำประพันธ์สั้นๆ เนื่องจากสูตรการคำนวณและกฎเกณฑ์ต่างๆ ทางโหราศาสตร์มีมาก หากจำในรูปของตัวเลขอาจเกิดการสับสนได้ โหราจารย์จึงได้ร้อยเรียงเป็นคำประพันธ์สั้นๆ ไว้ การใช้ถ้อยคำที่สัมผัสคล้องจอง ช่วยทำให้จดจำง่ายขึ้น เช่น คำกลอน เกี่ยวกับการหาตฤศษาว่า

นับจากลั่นไปหาเจ้าเรือนตั้ง	นับเจ้าเรือนไปยังเจ้าของบ้าน
ได้เท่าใดคุณกันมีทันนาน	เอาเจ็ดหารดูเศษสังเกตยัง
แม่เศษเหลือเรียกว่าตฤศษา	สังเกตไว้ให้เป็นที่ตั้ง
แล้วดูในดวงชะตាយ่าพลาดหลัง	เศษจะยังอยู่ที่ราศีใด

(ของโบราณ)

หรือคำกลอนช่วยจำเกี่ยวกับดาวคู่มิตรว่า

อาทิตย์เป็นมิตรกับครุ	จันทร์โอบมตรคู่พูนงเยาว์
ศุกร์ปากหวานอังคารรับเอา	ราหูกับเสาร์เป็นมิตรแก่กัน

(ของโบราณ)

ทำให้เราจำได้อย่างแม่นยำว่าดาวคู่มิตรทั้ง ๔ คู่ คือ ๑ กับ ๕, ๒ กับ ๔, ๓ กับ ๖ และ ๗ กับ ๘

จากตัวอย่างดังกล่าว จะเห็นภูมิปัญญาของโหราจารย์ที่ทำให้ผู้ศึกษาจดจำสูตร กฎเกณฑ์ ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ทางโหราศาสตร์ได้เป็นอย่างดี ภูมิปัญญาในโหราศาสตร์ที่ผู้เขียนนำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้ เป็นการวิเคราะห์จากหลักการเบื้องต้นของโหราศาสตร์เท่านั้น จุดประสงค์ก็คือต้องการให้เห็นภูมิปัญญาของโหราจารย์ ทั้งในด้านความคิดริเริ่ม การสังเกต การเก็บสถิติ การรวบรวมความรู้ และผสมผสานศาสตร์ต่างๆ ทำให้สามารถคำนวณตำแหน่งดาวได้อย่างแม่นยำ

สามารถตีความและอ่านความหมายของดาวในตำแหน่งต่างๆ ว่ามีอิทธิพลทำให้ชีวิตของคนแต่ละคนเป็นไปในทางใด

เมื่อศึกษาโหราศาสตร์และนำมาสัมพันธ์กับพุทธศาสนาจะเห็นว่า กรรมดีกรรมชั่วที่บุคคลกระทำในอดีตเป็นเหตุให้บุคคลนั้นๆ เกิดในวาระ สถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ต่างกันทำให้วิถีชีวิตของคนแต่ละคนแตกต่างกันด้วย

การพยากรณ์เปรียบเสมือนการอ่านแผนที่ชีวิต ทำให้เห็นว่าอนาคตของบุคคลนั้นๆ จะเป็นอย่างไร และเห็นแนวทางว่าควรเลือกทางเดินต่อไปอย่างไร ในจังหวะใด หากเห็นช่วงใดมีโอกาสดี ก็ควรรีบทำให้ทันการณ์ หรือหากช่วงใดเป็นจังหวะไม่ดีของชีวิต ก็ไม่ควรประมาท และพยายามเลี่ยง เพราะการระมัดระวัง กระทำสิ่งต่างๆ อย่างมีสติ และการประกอบกรรมดี เพิ่มขึ้นอาจทำให้เหตุการณ์ร้ายๆ บรรเทาเบาบางลงได้ อย่างไรก็ตามเมื่อถึงที่สุดแล้ว ก็ย่อมมีเหตุให้เลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเป็นไปตามแผนที่ชีวิตที่กำหนดมา

บรรณานุกรม

- กฤติกาวัลย์ หิรัญลี. เอกสารประกอบการสอนวิชาโหราศาสตร์ไทยชั้นสูง, ๒๕๔๗. (อัคราเนา).
- ชัชวาล ทวีโชติ. เอกสารประกอบการสอนวิชาโหราศาสตร์ไทยสมมุติขั้นต้น (อัคราเนา).
- “พุทธลัคน์”. เอกสารประกอบการสอนวิชาโหราศาสตร์ยูเรเนียน, ๒๕๔๕. (อัคราเนา).
- ศศิวิมล จักรราศี. คู่มือศึกษาค้นคว้านาโหราศาสตร์แห่งการพยากรณ์. กรุงเทพฯ: ด้วยรัก, ๒๕๔๗.
- สารประเสริฐ, พระ (ตรี นาคะประทีป). โลกธาตุ. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการจัดทำเอกสาร และบทความสำคัญบุคคลสำคัญ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ, ๒๕๓๘.
- เอื้อน มนเทียรทอง, (ผู้เรียบเรียง). พระคัมภีร์โหราศาสตร์ศิลปาคม. กรุงเทพฯ: ดวงดีการพิมพ์, ๒๕๒๖.